

บรรณานุกรม

ภาษาไทยเอกสารชั้นต้นที่ยังไม่ตีพิมพ์

กลาโหม, กระทรวง. คำสั่งทหารที่ 174/9086 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476.

____. ศาลากลางกลาโหมที่ 49/5031 เรื่องย้ายนายทหารลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2476.

กองกลาง สสร. แฟ้มที่ 1/13.4 เรื่องเบ็คเสร็จ เรื่องการส่งทหารไปร่วมรบใน สงครามเกาหลี จดหมายที่ น.35053/2493.

____. สสร. 1/13.4 เรื่องเบ็คเสร็จเรื่องทหารไทยไปร่วมรบในสงครามเกาหลี จดหมายที่ น.15155/2493.

____. สสร. เรื่องการประชุมหัวหน้าคณะทูตอเมริกาที่กรุงเทพฯ แฟ้มที่ 15/145.

คำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ 130/2926 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2494.

คำสั่งกลาโหม "ลับเฉพาะ" คำนวณที่ 8109/94 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2494 เรื่องการปรับปรุงคำสั่งทหารไปร่วมรบกับสหประชาชาติกรณีสงครามเกาหลี.

คำสั่งกองทัพอากาศ "ลับเฉพาะ" ที่ 21127/93 ลงวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2489 เรื่องให้เตรียมฝึกและอบรมเจ้าหน้าที่ในฝูงบินซึ่งจะส่งไปเกาหลี.

คำสั่งคณะปฏิวัติ, คำสั่งที่ 39/2514 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2514.

"ประกาศกรมโฆษณาการ" ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2483.

แผนกเก็บ สสร. รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่พิเศษ ที่ 2/2494 (30 มิถุนายน 2494) เรื่องกราบจลาจล.

แผนกเก็บ สสร. เอกสารกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ฎีที่ 24 แฟ้มที่ 12 เรื่องกบฏ แมนฮัตตัน พ.ศ. 2494.

ราชเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. ที่ 39/163 เรื่องคำขอหรือคำขาดและแถลงการณ์ หรือใบปลิวของพวกเขา.

รายงานการประชุมผู้แทนราษฎร วันพฤหัสบดีที่ 20 ตุลาคม 2497.

รายงานการประชุมวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 3 ชุดที่ 9 วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.
2484.

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยสามัญ สมัยที่ 2 ครั้งที่ 4 วันที่ 20 กรกฎาคม
2487.

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 2 ครั้งที่ 5/2487 (สามัญ) 22 กรกฎาคม
2487.

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (วิสามัญ) ครั้งที่ 7/2494 วันพฤหัสบดีที่ 19
เมษายน 2494 แเพิ่มที่ 9

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยสามัญ สมัยแรก ครั้งที่ 1/2495 ถึงครั้งที่ 5/2495
มีนาคม-เมษายน 2495.

หอกคหมายเหตุแห่งชาติ, ร.7 ก.1/13 สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต
กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ลงวันที่ 17 กันยายน 2469.

____. ร.7 ก.6/1 บันทึกคณะกรรมการฝ่ายทหาร กราบบังคมทูลสมเด็จพระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว พฤศจิกายน 2468.

____. ร.7 ก.6/4 เรื่องเปลี่ยนผู้บังคับบัญชา ลงวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2464
สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระนครสวรรค์วรพินิต กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระ
ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ลงวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2469.

____. เอกสาร ป.7/2496/กท.4 หนังสือราชการข่าวต่าง ๆ ข่าวพาณิชย์ 7 มิถุนายน
2496 เรื่องหน่วยบินล่าเหยี่ยวไทย ทำประวัติสูงเกินได้รับโล่เงินและคำชมเชย
ความดีปฏิบัติงานโดยปราศจากอันตรายร้อยเปอร์เซ็นต์

____. เอกสาร ป.7/2496/กท.4 เรื่องนายทหารไทยรับเหรียญกล้าหาญ

____. การรัฐประหาร 16 กันยายน 2500 แเพิ่มที่ 21.

____. แเพิ่มที่ 167 เรื่องหน่วยฝั่งทะเลช่วยการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ราชกิจจานุเบกษา

ประกาศคณะบริหารประเทศชั่วคราว ฉบับที่ 1 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 68 ตอนที่ 71
ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2494.

"ประกาศแต่งตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุด แม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ"
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 57 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2483.

"ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอนที่ 22 (ฉบับพิเศษ)
วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2500.

"ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประชุมสนธิสัญญาร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 72 ตอนที่ 2 วันที่ 4 มกราคม 2498.

"พระราชกฤษฎีกาจัดหน่วยย่อยในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2477" ราชกิจจานุเบกษา
52 (21 เมษายน 2478).

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2477, ราชกิจจานุเบกษา
52 (21 เมษายน 2478).

"พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกลาโหม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2478" ราชกิจจานุเบกษา
54 (12 เมษายน 2480).

"พระราชกฤษฎีกาการจัดหน่วยย่อยในกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ 3)" ราชกิจจานุเบกษา
54 (21 เมษายน 2480).

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 63 ตอนที่ 73 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2494.

ราชกิจจานุเบกษา แผนกกฤษฎีกา ฉบับพิเศษ ภาคที่ 1 ตอนที่ 21 เล่ม 69 29 มีนาคม
2495.

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 71 ตอนที่ 47 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2498.

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 74 ลงวันที่ 21 กันยายน 2500.

หนังสือ

- กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- _____ . มติทางการเมืองในปรากฏการณ์ของสังคมไทย กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- กมล สุขพานิช ชันทรปราบ และ วุฒิชัย มุลศิลป์, บรรณาธิการ ทหารกับการเมือง :
วิเคราะห์เปรียบเทียบ กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่ง
ประเทศไทย, 2523.
- กลาโหม, กระทรวง. ประวัติกองทัพไทยในรอบ 200 ปี พ.ศ. 2325-2525
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่, 2525.
- _____ . หนังสือที่ระลึกสถาปนากระทรวงกลาโหม 8 เมษายน 2480-8 เมษายน
2496. พระนคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2496.
- กองทัพอากาศ. จุดหมายเหตุกองทัพอากาศ พ.ศ. 2454-2463. คำสั่งที่ 218/27941
ลงวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2461.
- _____ . เจ็ดสิบสองปีกองทัพอากาศ 27 มีนาคม 2530 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
กรมสารบรรณทหารอากาศ, 2530.
- _____ . ประวัติการยุทธทางอากาศกรณีอินโดจีนฝรั่งเศส พ.ศ. 2483-2484
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สารบรรณทหารอากาศ, 2519.
- _____ . อนุสรณ์เฉลิมอากาศ พระนคร : โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารอากาศ, 2499.
- _____ . อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ จอมพลอากาศเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร
และคณะเสด็จชีวิตโดยอุบัติเหตุเครื่องบินตกขณะไปราชการต่างประเทศ
2 มิถุนายน 2503 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารอากาศ,
2503.
- _____ . อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ จอมพลอากาศพื้น รณนากาศ ฤทธาคนี
5 ตุลาคม 2530 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารอากาศ, 2530.

กองทัพอากาศ. อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พลอากาศโทหมื่น มหาสันตนะ
เวชยันตรังสฤษฏ์ 30 มีนาคม 2528 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรม

สารบรรณทหารอากาศ, 2528.

• อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พลอากาศโท หลวงเทวฤทธิพันธ์ (ภาพยั
ทิตตานนท์) พระนคร : โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารอากาศ, 2508.

• อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพลอากาศเอกบุญชู จันทร์ เบกษา 9 พฤษภาคม
2519 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สารบรรณทหารอากาศ, 2519.

• หนังสือที่ระลึกกองทัพอากาศครบรอบ 60 ปี 27 มีนาคม 2518 กรุงเทพ
มหานคร : โรงพิมพ์สารบรรณทหารอากาศ, 2518.

กองบัญชาการทหารสูงสุด. ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แผนที่ทหาร, 2524.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ใครเป็นใครในประเทศไทย 2506
เล่ม 1 พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2506.

จักรสิน พิเศษสาทร. 30 ปีสงครามกู้อิสรภาพเวียดนาม กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2519.

จันทร์หา บุญฤกษ์ และปิยนาด บุณนาค. การศึกษาผลกระทบทางการเมืองจาก
ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2463-2506) กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ชค หัสบำเรอ และ ปรีชา สามัคคีธรรม, 35 ปีแห่งยุคประชาธิปไตย กรุงเทพ
มหานคร : โรงพิมพ์มิตรเจริญ, 2511.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. "การสร้างสรรคสถาบันทางการเมือง" ความคิดอิสระ
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิฆเนศ, 2517.

• ปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.

ชาติชาย อิศรา, นาวาอากาศโท. การป้องกันภัยทางอากาศ กรุงเทพมหานคร :
โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ วันที่ 30, 2529.

- จิต วิภาสขวัธ. เผ่าสารภาพ (บุรุษแห่งเอเชีย) พระนคร : แพร่พิทยา, 2503.
- แถมสุข นุ่มนนท์ ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง
กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525.
- ทยานพิฆาฏ, พระยา. เรื่องการบิน พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2476.
- ทวี จุลละทรัพย์, พลอากาศเอก. บันทึกความทรงจำของพลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์
ชาติอยู่เหนือสิ่งอื่นใด กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วรุณการพิมพ์, 2517.
- ทวี ชีระวงศ์. สัมพันธ์ภาพทางการเมืองระหว่างไทยกับญี่ปุ่น กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- ทวี บุญยเกตุ. "ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประเทศไทยในระหว่าง
สงครามโลกครั้งที่ 2" ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา
พระนคร : แพร่พิทยา, 2519.
- เทียบ กรมสุริยศักดิ์, พลตรี. การพัฒนาหลักการในการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้าย
คอมมิวนิสต์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 22 พ.ศ. 2521-2522.
- ไทรน้อย (นามแฝง). นายกรัฐมนตรีคนที่ 1 กับ 3 ผู้นำปฏิวัติ พระนคร : แพร่พิทยา,
2501.
- _____. 25 คดีกบฏ กรุงเทพฯ : ประมวลสาส์น, 2513.
- นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์. เมืองไทยในระบบรัฐสภา
กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2517.
- เนตร เขมะโยธิน, พลเอก. งานใต้ดินของพันเอกโยธี พระนคร : บรรณกิจ, 2510.
- ประจวบ ทองอุไร. สิ้นยุคมีค พระนคร : โรงพิมพ์อักษรบริการ, 2500.
- พ่ายพ์ โรจนวิภาต. ยุคหมิว พิมพ์ครั้งที่ 2 สมุทรปราการ : สำนักพิมพ์สอ เสถบุตร,
2515.
- เพ็ญศรี ติก. การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย (ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4
ถึงสิ้นสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม) กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์,
2517.

- มณูญ บริสุทธี. คณะรัฐมนตรี พระนคร : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, 2506.
- มานิจ ชุมสาย, ม.ล. ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
เจริญกิจ, 2523.
- รอง ศยามานนท์. ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนพฤติกรรมในการที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต พระนคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2489.
- รุ่งโรจน์ ฅ นคร. 25 กบฏ พระนคร : ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- โรงเรียนนายเรืออากาศ. หนังสืออนุสรณ์โรงเรียนนายเรืออากาศรุ่น 1 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมทหารสื่อสารทหารอากาศ, 2500.
- วิเทศกรณีย์. เหตุการณ์ทางการเมือง 43 ปีแห่งระบอบประชาธิปไตย กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รวมการพิมพ์, 2518.
- วิวัฒน์ มุ่งการดี. "ไทยและสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ. 1945-1950"
ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พระนคร : แพร่พิทยา, 2519.
- ศรีพนม สิงห์ทอง. 12 จอมพลไทย. พระนคร : รวมสาส์น, 2506.
- สมบูรณ์ วรพงษ์. "เขาสู้เพื่อประชาธิปไตย" ยี่สิบห้าปี พระนคร : โรงพิมพ์
เจริญธรรม, 2500.
- สมพงษ์ บุครานนท์, นาวาเอก. อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนาวาเอกสมพงษ์
บุครานนท์ ม.ป.ท. : ม.ป.ป.
- สถิตย์ ชนระวิชต์, จอมพล. คำแถลงของนายกรัฐมนตรีเรื่องสถานการณ์ในประเทศลาว
21 กันยายน, 2503 กรุงเทพฯ : บริษัทชนะการพิมพ์, 2503.
- สว่าง ลานเหลือ. 37 ปีแห่งการปฏิวัติ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2514.

สุชิน คันติกุล. รัฐประหาร พ.ศ. 2490 นครหลวงกรุงเทพฯ-ธนบุรี : สมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2515.

สุรชาติ บำรุงสุข. ระบบทหารไทย : บทศึกษากองทัพบกในบริบททางสังคม-การเมือง
กรุงเทพมหานคร : สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.

_____. สหรัฐอเมริกากับระบบทหารในประเทศไทย ศึกษากรณีความช่วยเหลือ
ด้านการทหารยุคหลังสงครามเวียดนาม (ค.ศ. 1975-1980)
กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

हरिन หงสกุล, พลอากาศเอก. พล.อ.อ.हरิน พุท กรุงเทพมหานคร : บริษัท
พี.วาทีน พลับลิเคชั่น จำกัด, ม.ป.ป.

_____. हरิน หงสกุล, พลอากาศเอก. 5 รัชสมัยที่ระลึกในการทำบุญอายุ
ครบ 60 ปีบริบูรณ์ของพลอากาศเอกहरิน หงสกุล กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารอากาศ, 2517.

องค์ อนุพันธ์. อิศวินเวหา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุโขทัยการพิมพ์, 2528.

อากาศยาน, กรม. หนังสือที่ระลึกของกรมอากาศยาน พ.ศ. 2470 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรุงเทพฯ เคลิเมนต์, 2570.

บทความ

กองทัพอากาศ. "งบประมาณของกองทัพอากาศ" ข่าวทหารอากาศ ปีที่ 16 ฉบับที่ 2
มีนาคม 2499.

_____. "การต้อนรับที่จะพิสูจน์ว่าใครสำคัญกว่าใคร" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 อาทิตย์ที่ 26 มิถุนายน 2498.

_____. "ข้อตกลงทางการทหารระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา" รัฐสภาสาร
ปีที่ 2 ฉบับที่ 31 วันที่ 21 กรกฎาคม 2497.

เขียน ชีระวิทย์. "ความผูกพันทางทหารระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา : วิเคราะห์
ในแง่กฎหมาย" จุลสาร เบื้องหลังเหตุการณ์โลกปัจจุบัน เล่มที่ 60 สิงหาคม 2519.

เขียน ชีระวิทย์. "จีนคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกา กับเอเชียอาคเนย์" สังคมศาสตร์
ปริทัศน์ พฤศจิกายน 2514.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "วิชาการรัฐประหาร" ประชุมพงศาวดารประชาธิปไตย
กรุงเทพฯ : บรรณาการ, 2512.

จำปึก (นามแฝง). "พิฆเนบเครื่องบิน เอ-37 ซี จากสหรัฐอเมริกา" สารข่าวฟ้า
ปีที่ 12 ฉบับที่ 584 พฤศจิกายนที่ 5 ตุลาคม 2515.

เฉลิม สติรดาวร, พลเรือโท. "กองบินทหารเรือไม่จำเป็นหรือ" นาวิกศาสตร์
ปีที่ 33 เล่มที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2494.

_____ . "ทหารอากาศในสภา" ข่าวทหารอากาศ ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 มีนาคม
2502.

นิยม สุรรองแพ่ง. "ทหารเรือกบฏแมนฮัตตัน" ศิลปวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร :
ศิลปวัฒนธรรม, 2529.

"ในบ้านเรา" สารข่าวฟ้า ปีที่ 11 ฉบับที่ 514 พฤศจิกายนที่ 9 ธันวาคม 2514.

ประยุทธ์ สิทธิพันธ์. "เลือกตั้งสกปรก" ประวัติกการเมืองไทย ชนบุรี : โรงพิมพ์
นครชน, 2511.

ประเสริฐ บัณฑิตพันธ์. "พรรคการเมืองและสถิติการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร" รัฐสภาสาร ปีที่ 4 ฉบับพิเศษ 7 มกราคม 2499.

พันศักดิ์ วิญญูรัตน์. "การถอนทหารสหรัฐอเมริกาออกจากประเทศไทย" จุลสาร
ซุคเบื้องหลังเหตุการณ์โลกปัจจุบัน ตุลาคม 2512.

ฟื้น รณนภาภาค ฤทธาคนี. "คำปราศรัยของท่านผู้บัญชาการทหารแก่ข้าราชการใน
สังกัดกองบินทหารเรือ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2494" ข่าวทหารอากาศ
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 สิงหาคม 2494.

ภาพข่าวทัศนีย ปีที่ 12 ฉบับที่ 24 กันยายน หน้า 8.

รศ. กัทลีพันธ์. "ถล่มสภา" เคลิเมนต์เบื้องหลังข่าว ปีที่ 8 ลงวันที่ 9 เมษายน 2500.

"รวีสีเทา" ข่าวทหารอากาศ ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2512.

"รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี" รัฐประหาร ปีที่ 5 เล่ม 20 ตุลาคม 2500.

"สหรัฐอเมริกาช่วยขยายกองทัพไทย" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ วันอาทิตย์ที่ 11
กรกฎาคม 2497 ปีที่ 1 ฉบับที่ 3.

สารข่าวฟ้า ปีที่ 8 ฉบับที่ 387 พฤศจิกายนที่ 26 ธันวาคม 2511.

เสน่ห์ สุภัทรพันธุ์, นาวาอากาศเอก. "ณ วันนั้น" ข่าวทหารอากาศ ปีที่ 24
วันที่ 1 มกราคม 2504.

"เสรีไทยกับ ไอ.เอส.เอส." จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
พระนคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2519.

हरิน หงสกุล, พลอากาศเอก. "ผู้บัญชาการทหารอากาศคนที่ 3 ของผม" ข่าวทหาร
อากาศ ปีที่ 26 ฉบับที่ 6.

อรุณ อุดมขวัญ. "ยุทธศาสตร์ของอเมริกาในเอเชียอาคเนย์" ปริทัศน์สาร ปีที่ 1
ฉบับที่ 8 ประจำเดือนกรกฎาคม 2525.

หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ไทยรายวัน. วันที่ 18 กันยายน 2500.

วิทยุสาร. วันที่ 18 มีนาคม 2497.

หนังสือพิมพ์ "2500" วันที่ 15 กันยายน 2500.

หนังสือพิมพ์สยามนิกร. วันที่ 21 มีนาคม 2497.

หนังสือพิมพ์สยามนิกร. วันที่ 29 มีนาคม 2498.

หนังสือพิมพ์สยามนิกร. วันที่ 5 สิงหาคม 2498.

หนังสือพิมพ์สยามนิกร. วันที่ 4 มีนาคม 2501.

หนังสือพิมพ์สยามนิกร. วันที่ 2 เมษายน 2501.

หนังสือพิมพ์สยามนิกร. วันที่ 12 เมษายน 2501.

หนังสือพิมพ์สยามนิกร. วันที่ 20 ตุลาคม 2501.

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. วันที่ 25 มกราคม 2499.

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. วันที่ 2 มีนาคม 2500.

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. วันที่ 13 กันยายน 2500.

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. วันที่ 17 กันยายน 2500.

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. วันที่ 4 พฤษภาคม 2501.

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. วันที่ 7 ตุลาคม 2514.

หนังสือพิมพ์สารเสรี. วันที่ 18 กันยายน 2500.

วิทยานิพนธ์

เฉลิม มลิลลา. "รัฐประหาร 2500" วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางนิติศาสตร์ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ชัยวัฒน์ สารสมบัติ. "ทหารกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง (พ.ศ. 2500-2516)" วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางนิติศาสตร์ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ธงชัย พึ่งกันภัย. "ลัทธิคอมมิวนิสต์และนโยบายต่อต้านของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2464-2500" วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางนิติศาสตร์ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ธงไชย แสงประกัม. "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบพรรคการเมืองไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีพรรคเสรีมนังคศิลา กับ พรรคสหประชาไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางนิติศาสตร์ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

นิคม จารุมณี. "กบฏบวรเดช พ.ศ. 2476" วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางนิติศาสตร์ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ปรีดา อภิรัตน์. "บทบาทของสหรัฐอเมริกาทางเอเชียอาคเนย์ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2" วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาการทูต คณะรัฐศาสตร์, 2505.

- พนม ภัยหน่วย. "ลักษณะและพฤติกรรมของพรรคการเมืองในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
2512.
- ภารดี มหาจันทร์. "การปฏิรูปการทหารในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว"
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2518.
- มนู วงษ์ยุคิธรรม. "สหรัฐอเมริกากับประเทศไทย : ศึกษานโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา
ต่อประเทศไทย ค.ศ. 1967 ถึงปัจจุบัน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2530.
- สุภา กาเคอร์. "กบฏแมนฮัตตัน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- สุรพันธ์ บุญยमानพ. "การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม : ศึกษา
เฉพาะกรณีการกวาดล้างปรักษ์ทางการเมืองในปี 2481" วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2521.
- อุบล จีระสวัสดิ์. "สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยในระหว่าง
สงครามโลกครั้งที่ 2" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

- Darling P. Frank, Thailand and the United States Washington D.C. :
Public Affairs Press, 1965.
- Derek Heater, Our World: this Century London : Oxford University
Press, 1903.

- Gilbert Felix. The End of the European Era 1890 to the Present New York : W.W. Norton and Company, Inc, 1970.
- Hearing before the Sebonomitee on United States Security Abroad
United States Security Agreement and Commitments Abroad Kingdom of Thailand, November 1969.
- Nixon Richard J.S. Foreign Policy for the 1970 : A New Strategy for Peace, Washington D.C. : Government Printing office, 1970.
- Chuangkasem Corrine. Thailand and SEATO Bangkok Thai Watana Panich; Ltd., 1973.
- Recup of Program Year MAP Order.
- Thee Marek, Note of a Witness Vintage Books U.S.A.
Random House : New York, 1973.
- Ulam B. Adam. Expansion and Coexistence : The History of Soviet Foreign Policy 1917-1967 New York : Praeger, 1968.
- Von der Koof M. Justus. The Lives of SEATO Occasional Paper No.45 Institute of Southeast Asian Studies Nov. 4, 1976.
- Wilson M. Constance. Thailand: A Handbook of Historical Statistics
Boston : G.K. Hall & Co., 1983.
- บทความ
- Graebner A. Norman. "Global Containment : The Truman Year"
Current History August, 1969.

Rusk Dean. "The United States Commitment In Vietnam"

World in Crisis New York : The Macmillan Company,
1973.

Shipper John. "South-East Asia and Superpower : **Structural**
obstacles to Learning from History" Journal of
Peace Research 13 March, 1976.

หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ

Bangkok Post. January 27, 1954.

Bangkok Post. February 25, 1957.

Bangkok Post. April 14, 1948.

Bangkok Post. September 27, 1967.

Bangkok Post. December 23, 1958.

Bangkok Post. December 2, 1969.

New York Times. June 2, 1959.

New York Times. August 10, 1967.

State Department Bulletin, April 17, 1961 Vol. XXXIV.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์

ทวี จุลละทรัพย์, พลอากาศเอก. อดีตเสนาธิการทหารอากาศ. สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2530.

บุญทรง สุภานันท์, พลอากาศตรี. เสนาธิการสถาบันวิชาทหารอากาศชั้นสูง. สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2530.

ประสิทธิ์ เจียรวานิช, พันโท. อดีตนายทหารคนสนิท พลอากาศโท พระเวษยันศรีสงคราม หลวงอภัยเทวเกษ และ พลอากาศโทหลวงเทวฤทธิ์พันธุ์. สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2530.

ประเสริฐ สัจฉุกร, พลอากาศตรี. อดีตเลขานุการกองทัพอากาศ. สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2531.

พิน รณนภากาศ ฤทธาคนี, จอมพลอากาศ. อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ. สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2529.

วินัย พลอยกระจ่าง. อดีตนายทหารกรมสื่อสารทหารอากาศ. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2530.

สำเริง เกิกแก้ว, พลอากาศโท. เจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ. สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2530.

หะริน หงสกุล, พลอากาศเอก. อดีตผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ. สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2530.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

รายนามนายทหารอากาศที่ได้รับตำแหน่งทางการเมือง

พลอากาศโท มุณี มหาสันทนา เวชยันตรังสฤษฏ์	รองนายกรัฐมนตรี รมว.เกษตรกรรม รมว.คมนาคม รมว.พาณิชย์ รมว.ศึกษาธิการ รมว.อุตสาหกรรม
พลอากาศตรี หลวงอภัยเทวเดช	รัฐมนตรีสั่งราชการแทนรมว. อุตสาหกรรม
พลอากาศโท หลวงเทวฤทธิ์พันธุ์	รมช.กลาโหม
จอมพลอากาศพื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี	รองนายกรัฐมนตรี รมว.คมนาคม
นาวาอากาศเอก หลวงกาจสงคราม	รัฐมนตรี รมว.คลัง
พลอากาศโท หลวงเชิดวุฒากาศ	รมช.ศึกษาธิการ
พลอากาศโท หม่อมเจ้ารังษิยากร อากาศ	รัฐมนตรีสั่งราชการแทน รมว. กลาโหม
จอมพลอากาศเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร	รมช.คมนาคม
พลอากาศเอกบุญชู จันทรเบกษา	รมช.กลาโหม
พลอากาศเอกหะริน หงสกุล	ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานวุฒิสภา-ประธานรัฐสภา

พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์

รองนายกรัฐมนตรี

รมว.กลาโหม

รมว.เกษตรและสหกรณ์

รมว.คมนาคม

รมว.สาธารณสุข

พลอากาศเอกกมล เกษะตุงคะ

รองหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

ประธานสภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี

รองประธานสภานโยบายแห่งชาติ

ที่มา : กองทัพอากาศ, เจ็ดสิบสองปีกองทัพอากาศ (กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารอากาศ, 2530).

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ตาราง 1 งบประมาณ ทอ. และงบความช่วยเหลือทางทหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2707

ลำดับ	ปีงบประมาณ	งบ ทอ.ไทย ล้านบาท	งบช่วยเหลือ ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ ของงบ ทอ.	หมายเหตุ
1	2507	313.3	254.8	81.3	
2	2508	342.1	199.5	58.3	
3	2509	378.6	688.52	181.85	ช่วยเหลือ 2 ครั้ง ในปีเดียว
4	2510	443.4	420.52	94.83	
5	2511	504.8	531.52	105.29	
6	2512	592.1	413.53	69.84	
7	2513	655.1	441.50	67.39	
8	2514	742.1	567.86	76.52	
9	2515	826.5	246.99	51.66	
10	2516 **	855.0	247.98	29.00	** เริ่มลดความช่วยเหลือ
11	2517 ***	1019.9	150.78	14.78	*** ช่วยเฉพาะ 0-Cost
12	2518	1507.0	103.88	6.89	
13	2519 ****	2019.4	100.2	4.96	**** ปี 2519-2523
14	2520 ****	2994.6	86.22	2.88	เป็นการประมาณซึ่ง
15	2521 ****	3607.8	55.34	1.53	รวมทั้งงบเสริมสร้าง
16	2522 ****	4148.9	19.9	0.48	กำลังกองทัพด้วย
17	2523 ****	4771.4	∅	∅	

ที่มา : Recap of Program Year MAP. Orders

ภาคผนวก ค.

อัตรากำล้างพลทหารไทยในปี พ.ศ. 2503-2523

ปี	อัตรากำล้าง พลรวม	ทหารบก	ทหารเรือ		ทหารอากาศ	ทหารกองหนุน	อาสาสมัคร	ตำรวจ ตระเวนชายแดน
			รวม	นาวิกโยธิน				
1960	134,000	92,000	20,000	-	22,000	-	-	-
1961	135,300	92,000	21,300	-	22,000	-	-	-
1962	134,000	90,000	22,000	(4,000)	22,000	-	-	-
1963	134,000	90,000	22,000	(4,000)	22,000	-	-	-
1964	84,500	50,000	21,500	(3,500)	13,000	-	-	-
1965	131,500	85,000	26,500	(3,500)	20,000	-	-	-
1967	126,330	85,000	21,330	(3,330)	20,000	-	25,000	7,000
1968	141,500	95,000	21,500	(3,330)	25,000	-	25,000	7,000
1969	126,400	85,000	21,400	(6,400)	20,000	-	25,000	7,000
1970	154,500	110,000	21,500	(5,000)	23,000	-	25,000	7,000
1971	175,000	130,000	21,500	(6,500)	23,500	-	10,000	7,000
1972	150,000	100,000	20,000	(6,500)	30,000	-	10,000	8,000
1973	180,000	125,000	20,000	(6,500)	35,000	-	10,000	8,000
1974	195,500	130,000	23,500	(9,000)	42,000	300,000	10,000	8,000
1975	204,000	135,000	27,000	(9,000)	42,000	200,000	49,000	14,000
1976	210,000	141,000	27,000	(9,000)	42,000	200,000	49,000	14,000
1977	211,000	141,000	28,000	(7,000)	42,000	350,000	52,000	14,000
1978	212,000	141,000	28,000	(8,000)	42,000	500,000	52,000	14,000
1979	216,000	145,000	28,000	(8,000)	43,000	500,000	52,000	14,000
1980	230,800	155,500	32,200	(14,000)	43,100	500,000	52,000	14,000
						500,000	37,000	

ที่มา : Constance M. Wilson, Thailand A Handbook of Historical Statistics (Boston : G.K. Hall, 1983).

ภาคผนวก ง

รายชื่อหน่วยงานในกองทัพอากาศ

สลก. ทอ.	คือ	สำนักงานเลขานุการ กองทัพอากาศ
สบบ. ทอ.	คือ	กรมสารบรรณทหารอากาศ
จร. ทอ.	คือ	กรมจเรทหารอากาศ
กพ. ทอ.	คือ	กรมกำลังพลทหารอากาศ
ชว. ทอ.	คือ	กรมช่างทหารอากาศ
ยก. ทอ.	คือ	กรมยุทธการทหารอากาศ
กบ. ทอ.	คือ	กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ
บย.	คือ	กองบินยุทธการ
อย.	คือ	กรมอากาศโยธิน
พธ. ทอ.	คือ	กรมพลศึกษาทหารอากาศ
ชส. ทอ.	คือ	กรมขนส่งทหารอากาศ
ชย. ทอ.	คือ	กรมช่างโยธาทหารอากาศ
ชอ.	คือ	กรมช่างอากาศ
ส. ทอ.	คือ	กรมสื่อสารทหารอากาศ
สป. ทอ.	คือ	กรมสรรพาวุธทหารอากาศ
พอ.	คือ	กรมแพทย์ทหารอากาศ
ยศ. ทอ.	คือ	กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
รร. กบ.	คือ	กองโรงเรียนการบิน
กง. ทอ.	คือ	กรมการเงินทหารอากาศ
บพร.	คือ	กรมการบินพลเรือน
สภ. ทอ.	คือ	กรมสวัสดิการทหารอากาศ
ณบ. คม.	คือ	ผู้บังคับการทหารอากาศกองเมือง

ประวัติผู้เขียน

นางสาวยุรารัตน์ พันธุ์ยุรา ได้รับพระราชทานปริญญาการศึกษาบัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน ในปีการศึกษา 2524 เข้า
ศึกษาต่อในภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา
2527 ปัจจุบันรับราชการครู หมวดคสังคมศึกษา โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบารุง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย